

2025-04-22

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

Nacka kommun dnr: KFKS-2025-00360

Stockholms stads dnr: KS 2025/327

Yttrande över Kollektivtrafikplan för stadens gator från Stockholms stad

Sammanfattning

Det är positivt att Stockholms stad har tagit fram en kollektivtrafikplan för stadens gator. Det är ett ambitiöst och väl genomarbetat dokument som blir en viktig och konkret pusselbit i framtida planering. Det är en nödvändig utveckling att mer i detalj peka ut de gator och vägar där kollektivtrafiken ska ha hög prioritet och vad detta innebär för att mer detaljerade planer ska ha rätt ingångsvärden. Den tydligheten är särskilt viktig i samplanering mellan våra respektive kommuner och i relation till regionens och Trafikförvaltningens planer. Som helhet ser Nacka positivt på antagandet av Stockholms stads kollektivtrafikplan.

Nacka kommun anser att några områden i planen skulle behöva utvecklas mer, och kommunen ser fram emot att detta görs i kommande handlingsplaner och fördjupningar:

- En mer konkret beskrivning och plan för hantering av bytespunkterna behöver tas fram, i synnerhet för de större.
- En mer utvecklad plan för kollektivtrafik på vatten är önskvärd.
- Det behövs konkreta planer kring hur de prioriteringar som beskrivs i planen ska genomföras, och framför allt när åtgärder ska planeras in. I ljuset av kommande års infrastrukturobjekt som färdigställs är detta av avgörande betydelse för att inte missa tillfällen att skapa varaktiga förbättringar för kollektivtrafiken och för tillgängligheten i regionen.
- Nacka kommun ser gärna att ett gemensamt arbete för genomförande av stomlinje söderort (M) återupptas mellan Stockholms stad, Region Stockholm och Nacka kommun.

Generella synpunkter

Nacka kommun välkomnar att Stockholms stad tar fram en kollektivtrafikplan för stadens gator. Kommunen anser att kollektivtrafikplanen har goda intentioner för kollektivtrafikens förstärkta roll och attraktivitet i syfte att nå klimatmålen i Stockholms stad.

Framkomligheten för kollektivtrafik på Stockholms gator är av stor betydelse för nackabornas tillgänglighet till arbetsmarknad och service. På samma sätt är den också avgörande för näringslivets tillgång på arbetskraft både i Nacka och i Stockholm. Att peka ut de stråk där kollektivtrafiken ska prioriteras och dess framkomlighet särskilt bevakas ger också goda förutsättningar att hitta en samsyn kring planeringsförutsättningar. Detta är viktigt inte minst sett till att Stockholm och Nacka bedriver omfattande planering runt kommungränsen och för att säkerställa att busslinjer över kommungränsen får liknande standard och framkomlighet.

Nacka kommun delar bilden av kollektivtrafiken som möjliggörare och förutsättning för skapandet av den attraktiva staden och behovet av att se kollektivtrafiken som ett system. Samt att ett hela-resan-perspektiv behövs för att säkerställa att de insatser som görs för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken får full effekt. Kollektivtrafikplanen är ett välkommet och användbart tillskott som underlag för den gemensamma planeringen mellan Stockholms stad, Region Stockholm och Nacka kommun.

Synpunkter på det prioriterade kollektivtrafiknätet

Det är positivt att Stockholms stad ser att busstrafiken behöver utvecklas utanför innerstaden. Av särskild betydelse för Nacka kommun är de kollektivtrafikstråk i gatu- och vägnätet som passerar kommungräns.

Att sträckan till och från Slussen och Sickla pekas ut som ett primärt stråk är av vikt för stora delar av busstrafikeringen i Nacka. För linjer som går mellan olika målpunkter i Nacka och Stockholms stad täcks rutterna in delvis av utpekningen kring primära och sekundära stråk. Fridhemsplan är exempelvis utpekad som en mycket stor bytespunkt med omkringliggande primära stråk där linje 405 kör och angör. Detta är en målpunkt där en utpekning för primärt stråk är av gott stöd för att ytterligare förbättra denna koppling. För de stråk där linjer som angör Nacka berörs önskar vi ta del av dialogen om och när en förbättring planeras genomföras längs stråken.

Det är glädjande att se att stråket längs Hammarby Allé/Hammarby Fabriksväg där tvärbanan går är utmärkt som primärt kollektivtrafikstråk som en del av ett längre stråk från Nacka mot Gullmarsplan, Älvsjö och vidare. Den här relationen är viktig ur ett arbetspendlingsperspektiv och dess vikt kommer att öka framöver med den bebyggelseutveckling som sker både i Nacka och på Stockholmssidan i Slakthusområdet och runt Älvsjö station. Nacka kommun ser därför gärna en gemensam kraftsamling kring detta stråk genom en fortsättning av det tidigare utförda utredningsarbetet som

gjorts kring Stomlinje M i söderort tillsammans med regionen. Med tanke på att aktiv bebyggelseplanering pågår på flera platser runt detta stråk är det viktigt att tillgodose att inga möjligheter byggs bort och även att få i gång en trafikering i detta stråk i närtid i dialog med regionen och trafikförvaltningen.

Vad gäller övriga stråk av intresse är det positivt att Hammarbybacken och Skansbron är utpekade som sekundära stråk då de i framtiden kan bli viktiga länkar för kollektivtrafik mellan Nacka och södra och västra Södermalm tillsammans med Hammarby Fabriksväg. Nacka kommun vill också trycka på vikten av stråket längs Stadsgårdsleden mot Slussen, samt att det även fortsättningsvis är viktigt att busstrafik från Nacka/Värmdö mot city via Stadsgårdsleden och Centralbron är prioriterad. Nacka kommun saknar också prioriterade stråk för busstrafik i Norra Hammarbyhamnen i anslutning till kommande tunnelbanestation Hammarby kanal.

Synpunkter på mål för kollektivtrafiken

Kollektivtrafikplanen anger sju olika mål för kollektivtrafiken. Nacka kommun anser att dessa i stort är relevanta, välformulerade och riktade mot väsentliga kvaliteter som ligger inom väghållarens rådighet. Vi har några synpunkter inom främst ett målområde.

Mål B ”Restidernas pålitlighet ska öka i de prioriterade stråken i innerstaden”

Restidsvariationer är ibland ett större problem för kollektivtrafiken än långa restider, i synnerhet i täta stadsmiljöer där problem med kolonnbildning och liknande ofta uppstår. Målet kan dock tolkas som att det inte finns så mycket förbättringspotential kvar vad avser restider och framkomlighet i innerstaden, vilket Nacka inte anser stämma. Innerstadslinjerna är ofta en del av en längre resa och många som reser med dem har börjat sin kollektivtrafikresa utanför Stockholms stads geografiska område. Detta gäller i högsta grad Nacka kommun, och kommunen ser att det finns många åtgärder kvar att genomföra för att förbättra framkomligheten för bland annat innerstadens stomlinjer som skulle förbättra tillgängligheten. Detta gäller inte minst i ett längre perspektiv för de stomlinjer på Södermalm som kommer att trafikera den nya knutpunkten vid kommande tunnelbanestation Sofia, då dessa kommer att bli viktiga för kopplingen mellan Nacka och Södermalm.

Utvecklingsområden i kollektivtrafikplanen

Som nämnts utgör kollektivtrafikplanen ett användbart underlag kring hur prioriteringar i gaturummet ska göra och framför allt var dessa prioriteringar behövs. Däremot så anser Nacka kommun att hanteringen av bytespunktsfrågan är alldeles för översiktlig och schematisk för att utgöra ett stöd för framtida planering. Nacka kommun har redan sett hur en otillfredsställande hantering av behov i bytespunkter kan skapa kraftiga försämringar för kollektivtrafikresenärer med långtgående konsekvenser över tid. Att endast kategorisera bytespunkter utifrån storlek utan att säga något om ambitionen om hur dessa ska fungera och utvecklas är otillräckligt som underlag för att skapa varaktiga förbättringar för en av kollektivtrafikens viktigaste beståndsdelar.

För Nacka kommuns del är färdigställande av bussterminalen i Slussen utan ytterligare fördröjningar självklart helt central. Även Gullmarsplan är i ett längre perspektiv viktig, och här ser Nacka kommun behov av ett utvecklat arbetssätt mellan staden och regionen för att säkerställa kollektivtrafikens attraktivitet långsiktigt.

Ytterligare ett område som skulle behöva utvecklas mer är kollektivtrafiken på vatten. Busstrafiken är, och kommer vara, en i volym mycket större del av kollektivtrafiken än sjötrafiken. Dock sker en snabb teknisk utveckling på fartygssidan inom sjötrafiken samtidigt som pendelbåttrafikens popularitet ökar. För att möta upp detta skulle åtminstone en gedigen kartläggning av var bryggor och terminaler för kollektivtrafik på vatten är önskvärda längs Stockholms stads kajer behövas som underlag för framtida planering. Dessa lägen skulle även kunna ha påverkan på de utpekade prioriterade stråken för busstrafik. Nacka kommun ser framför sig att ett sådant arbete bör påbörjas i närtid i samarbete med regionen då det inte är en del av kollektivtrafikplanen enligt avgränsningen.

Slutligen så lämnar Kollektivtrafikplanen det helt öppet kring hur och när de stråk som identifierats ska åtgärdas. En handlingsplan behöver tas fram för detta i princip omgående, och denna behöver synka med andra insatser som görs i regionen. Exempelvis så invigs de närmaste fem åren flera infrastrukturobjekt som kommer att påverka trafiksituationen för kollektivtrafiken och i vägsystemet på ett avgörande sätt. En plan för hur kollektivtrafiken ska prioriteras och när i de prioriterade stråken brådskar därmed. För Nacka kommuns del gäller detta bland annat att säkerställa bra framkomlighet för kollektivtrafik på väg i nordsydlig riktning via exempelvis Centralbron i samband med att förbifart Stockholm invigs.

XX
Ordförande
XX-nämnden

XX
xx direktör
XX-nämnden